Lietas Nr. C31470114
Lietas arhīva Nr. CA-1472-16/5

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2016.gada 23.maijā

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese Ligita Gavare
tiesneses Inese Strelča, Madara Ābele
ar tiesas sēžu sekretāri Inesi Pelēkzirni un Daci Indāni,
piedaloties zvērinātam advokātam Andrejam Baumanim,
atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu AS „DNB banka" prasībā pret /pers. C/ par ķīlas tiesību realizāciju atzīšanu sakarā ar /pers. C/ apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2015.gada 15.decembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

2014.gada 29.augustā AS „DNB banka" (turpmāk – prasītāja, banka) cēlusi tiesā prasību pret /pers. C/ (pirms tam Ezeriņu, turpmāk – atbildētāja) par tiesību atzīšanu bankai realizēt atbildētājai piederošo un par labu prasītājam ieķīlāto nekustamo īpašumu – dzīvokļa īpašumu Nr.30, kas atrodas /adrese/, nepārsniedzot reģistrētās hipotēkas 32495,27 LVL jeb 46236,60 EUR apmēru.

Prasība pamatota ar Civillikuma 1., 5., 1278., 1280., 1286., 1290., 1309., 1319., 1587., 1589., 1652.panta 3.punktu, 1691., 1962., 1716., 1717., 1720., 1722., 1753., 1754., 1755., 1756., 1757., 1764., 1765., 1934., 1943., 1946.panta pirmo daļu.

Prasībā norādīts, ka 2007.gada 15.augustā starp prasītāju kā aizdevēju un /pers. D/ kā aizņēmēju tika noslēgts kredīta līgums, saskaņā ar kuru aizņēmējam tika izsniegts aizdevums 46236,60 EUR apmērā. Saskaņā ar noslēgtā kredīta līguma 9.1.punktu no kredīta līguma izrietošo saistību izpilde tiek nodrošināta ar hipotēku uz nekustamo īpašumu, un pamatojoties uz minēto 2007.gada 15.augustā starp prasītāju un atbildētāju tika noslēgts ķīlas līgums Nr.6761/7P25-1, ar kuru atbildētāja ieķīlāja bankai sev piederošo dzīvokļa Nr./adrese/, Tukumā īpašumu. Ar 2012.gada 3.decembra Ventspils tiesas spriedumu, kas stājies likumīgā spēkā 2012.gada 28.decembrī, no aizņēmēja par labu bankai piedzīta neatmaksātā aizdevuma pamatsumma 34096,24 LVL, kas izriet no aizņēmēja saistībām no iepriekšminētā kredīta līguma, nokavējuma procenti 3027,43 LVL, līgumsods 1022,89 LVL, apdrošināšanas izdevumi 23,47 LVL, valsts nodeva 671,70 LVL, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 18,50 LVL, kopā 38860,23 LVL, atzīstot bankas tiesības saņemt no aizņēmēja likumiskos 6% gadā no piedzītās, bet nesamaksātās aizdevuma pamatsummas.

Ņemot vērā, ka minētā prasība ir iztiesāta tikai pret aizņēmēju, bet ne atbildētāju un atbilstoši Civilprocesa likuma E daļas noteikumiem banka kā ķīlas ņēmējs bez tiesas nolēmuma nevar realizēt ķīlas tiesības uz ieķīlāto nekustamo īpašumu, un tāpēc ar tiesas spriedumu lūdz atzīt AS "DNB banka" tiesības realizēt atbildētājai piederošo un par labu prasītājam ieķīlāto nekustamo īpašumu – dzīvokļa īpašumu Nr.30, kas atrodas /adrese/, bet nepārsniedzot reģistrētās hipotēkas LVL 32495,27 jeb EUR 46236,60 apmēru.

Rakstveida paskaidrojumos atbildētāja prasību neatzīst, norādot, ka prasītājs nav iesniedzis pierādījumus tam, ka līdz prasības celšanai tiesā pret atbildētāju būtu veicis kādas darbības parāda atgūšanai no aizņēmēja. Līdz ar to uzskatāms, ka prasītājs nemaz nevēlas veikt nekādas darbības, bet uzreiz vēlas realizēt ķīlas tiesības, kas turklāt tikai daļēji segs parāda samaksu.

Ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2015.gada 15.decembra spriedumu prasība apmierināta. Tiesa atzina AS „DNB Banka" tiesības realizēt /pers. C/ piederošo un par labu AS „DNB banka" ieķīlāto nekustamo īpašumu - dzīvokļa īpašumu Nr.30, kas atrodas /adrese/, kadastra Nr./numurs A/, nepārsniedzot reģistrētās hipotēkas 32495,27 LVL jeb 46236,60 EUR apmēru. Nospriests par tiesvedības izdevumu piedziņu.

Pirmās instances tiesa konstatējusi, ka 2007.gada 15.augustā starp prasītāju kā aizdevēju un /pers. D/ kā aizņēmēju noslēgts kredīta līgums Nr.6761/7P25, ar kuru banka aizņēmējam izsniedza aizdevumu 46236,60 EUR apmērā. Vienlaicīgi ar kredīta līguma noslēgšanu, starp prasītāju kā ķīlas ņēmēju un atbildētāju kā ķīlas devēju 2007.gada 15.augustā noslēgts ķīlas līgums Nr.6761/7P25-1, ar kuru atbildētāja prasījumu nodrošināšanai, kas prasītājam var rasties iepriekšminētā kredīta līguma neizpildes gadījumā, ieķīlāja bankai dzīvokļa īpašumu Nr.30, kas atrodas /adrese/.

Tāpat tiesa konstatējusi, ka hipotēka nostiprināta attiecīgajā zemesgrāmatas nodalījumā 2007.gada 24.augustā, tādējādi piešķirot hipotēkai publiska akta spēku. Hipotēkas apmērs saskaņā ar noslēgtā ķīlas līguma 9.2.punkta noteikumiem ir nostiprināts 32495,27 LVL jeb 46236,60 EUR apmērā. Noslēgtais ķīlas līgums nav apstrīdēts, un attiecīgi atbildētājai tas ir saistošs.

Tiesa konstatējusi, ka ar Ventspils tiesas 2012.gada 3.decembra sprieduma, kas likumīgā spēkā stājies 2012.gada 28.decembrī, no aizņēmēja par labu bankai piedzīta neatmaksātā aizdevuma pamatsumma 34096,24 LVL, kas izriet no aizņēmēja saistībām no kredīta līguma, nokavējuma procenti 3027,43 LVL, līgumsods 1022,89 LVL, apdrošināšanas izdevumi 23,47 LVL, valsts nodeva 671,70 LVL, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 18,50 LVL, kopā 38860,23 LVL, un atzītas bankas tiesības saņemt no aizņēmēja likumiskos 6% gadā no piedzītās, bet nesamaksātās aizdevuma pamatsummas.

Lietā nav strīda par to, ka aizņēmējs /pers. D/ pēc minētā nolēmuma spēkā stāšanās savas saistības pret banku nav izpildījis, tāpēc, pamatojoties uz Civillikuma 1278., 1280. un 1319.pantu, tiesa atzinusi, ka prasītājam ir tiesības prasīt parāda samaksu un vērst piedziņu uz ieķīlāto īpašumu.

Tiesa atzinusi, ka atbildētājas iebildumi par to, ka lietas materiāli nesatur pierādījumus, ka banka pēc tiesas sprieduma ir mēģinājusi piedzīt parādu no aizņēmēja, nevar būt pamats prasības noraidīšanai, jo neviena materiālā tiesību norma neprasa kreditoram iesniegt šādus pierādījumus tiesai. Par nepamatotu atzīts atbildētājas arguments prasības noraidīšanai, ka aizņēmējam 2015.gada 14.septembrī ir pasludināts maksātnespējas process, jo ne Civillikums, ne arī kāds cits normatīvs regulējums neparedz, ka gadījumā, ja galvenajam parādniekam tiek pasludināts maksātnespējas process, ķīlas devējs tiek atbrīvots no saistības izpildes vai arī ķīlas devēja saistību izpilde pret kreditoru būtu atliekama. Tiesa atbildētājas iebildumus atzinusi par nepamatotiem, jo prasītājs savu kreditora prasījumu pret atbildētāju tiesā cēlis 2014.gada augustā, tas ir, gadu pirms aizņēmējam tika pasludināts

maksātnespējas process. Ķīla saskaņā ar Civillikumu ir viens no kreditoru prasījumu nodrošināšanas veidiem, kas nodrošina kreditoram saistību izpildi, arī gadījumā, ja galvenais parādnieks ir kļuvis maksātnespējīgs, pretējā gadījumā galvojuma institūtam civiltiesiskajās attiecībās nav jēgas.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 543.panta pirmo daļu un 600.panta pirmo daļu, tiesa atzinusi, ka piedziņas vēršanai pret nekustamo īpašumu jābūt pamatā tiesas nolēmumam, ar kuru ir akceptēta šī tiesība.

Tiesa atzinusi, ka prasība daļā pret atbildētāju, ar kuru lūgts vērst piedziņu uz atbildētājai piederošo un par labu prasītājam ieķīlāto dzīvokļa īpašumu Nr.30, kas atrodas /adrese/, ir pamatota un apmierināma, jo atbildētāja prasītājam saistību izpildes nodrošināšanai ieķīlāja iepriekšminēto nekustamo īpašumu un ar tiesas spriedumu, kurš no atbildētāja puses nav izpildīts, no aizņēmēja ir piedzīts neatmaksātais aizdevums, procenti un līgumsods sakarā ar kredīta līgumā uzņemto saistību neizpildi.

Apelācijas sūdzību par pirmās instances tiesas spriedumu iesniegusi atbildētāja, pārsūdzot to pilnā apmērā.

Apelācijas sūdzības iesniedzēja norāda, ka lietā nav atrodami pierādījumi tam, ka prasītājs laika posmā no izpildu raksta izsniegšanas brīža līdz prasības pret atbildētāju iesniegšanai, būtu veicis jebkādas darbības parāda atgūšanai no kredītņēmēja /pers. D/.

Līdz ar to uzskatāms, ka prasītājs nemaz negrib veikt parāda piedziņu no kredītņēmēja, bet uzreiz izvēlas realizēt ķīlas tiesību, nemaz neņemot vērā faktu, ka, pat realizējot ķīlas tiesību, parāds tiktu segts tikai daļēji, līdz ar to mērķis - atgūt parādu - netiktu sasniegts. Uzskata, ka ar minēto tiek pārkāpts Civillikuma 1278.pantā noteiktais princips, ka ķīlas tiesība ir tāda tiesība uz svešu lietu, uz kuras pamata šī lieta nodrošina kreditoram viņa prasījumu tādā kārtā, ka viņš var no tās dabūt šā prasījuma samaksu.

Uzskata, ka prasītāja nav ievērojis likumā noteikto kārtību konkrētā gadījumā, nav izteicis gribu realizēt savas tiesības /pers. D/ maksātnespējas procesā un, faktiski, atteicies no iespējas atgūt parādu maksātnespējas procesa rezultātā.

Apelācijas sūdzība atsaucas uz Civillikuma 1280.pantu un uzskata, ka, mainoties aizņēmēja tiesiskajam stāvoklim, prasītājai bija pienākums nodefinēt savu prasījumu jaunatklātajos apstākļos. Neveicot konkrētas darbības maksātnespējas procesā, prasītājai nav tiesību prasīt ķīlas realizāciju bez paša prasījuma.

Norāda, ka nav iespējams noteikt parāda apmēra summu pēc maksātnespējas procesa beigām, jo, iespējams, prasītājai būtu bijusi iespēja atgūt parādu maksātnespējas procesa gaitā vai vismaz kādu daļu no tā. Savukārt ķīlas devējs, iespējams, būtu atbrīvots no savām saistībām.

Norāda, ka pirmās instance tiesa nav ņēmusi vērā Civillikuma 1710. un 1712.pantā noteikto, tādējādi, konkrētajā gadījumā, galvenā parādnieka maksātnespējas process ir uzskatāms gan par tādu darbību, kas dzēš galveno saistību, gan par tādu notikumu, kas atsvabina galveno parādnieku.

2016.gada 15.februārī Rīgas apgabaltiesā saņemti prasītājas paskaidrojumi par apelācijas sūdzību, kuros norāda, ka apelācijas sūdzība nav pamatota tāpēc noraidāma.

Paskaidro, ka, lai prasītāja kā kreditore varētu realizēt ieķīlāto nekustamo īpašumu nav nepieciešama piedziņas neiespējamība saskaņā ar tiesas nolēmumu vai jāgaida maksātnespējas procesa iznākums.

Norāda, ka pretēji atbildētājas apgalvojumiem, prasītāja ir iesniegusi kreditora prasījumu galvenā kredītņēmēja /pers. D/ maksātnespējas procesa ietvaros.

Norāda, ka judikatūrā jau sen atzīts, ka galvenā parādnieka maksātnespējas procesa izbeigšana un atbrīvošana no saistībām, nav pamats galvojuma līguma izbeigšanai, jo tas ir pretēji galvojuma līguma jēgai.

Tiesas sēdē atbildētājas pilnvarotais pārstāvis zvērināts advokāts Andrejs Baumanis uzturēja apelācijas sūdzību uz tajā minētajiem argumentiem, prasību neatzina.

Tiesas sēdē prasītājas pilnvarotā pārstāve /pers. F/ apelācijas sūdzību neatzina, uzturēja prasību un rakstveida paskaidrojumus un tajos minētajiem argumentiem.

Motīvu daļa

Noklausījusies pušu pilnvaroto pārstāvju paskaidrojumus, pārbaudījusi lietas materiālus, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasība pamatota un apmierināma.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmo daļu un 430.panta trešo daļu, apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā, un nepārbauda pirmās instances tiesas konstatētos faktus, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

Civillietu tiesas kolēģija secina, ka lietā ir strīds par to vai prasītajai ir tiesības saņemt apmierinājumu realizējot /pers. C/ piederošos nekustamo īpašumu, kas ieķīlāts par labu prasītājai saistību nodrošināšanai noslēdzot ķīlas līgumu. Par ķīlas līguma tiesiskumu lietā nav strīda.

Ar lietas materiālos esošo Zemesgrāmatas izdruku apstiprinās, ka prasītājai par labu ierakstīta ķīlas tiesības pamatojoties uz ķīlas līgumu.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 93.panta pirmajai daļai katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

Saskaņā ar Civillikuma 1278.pantu ķīlas tiesība ir tāda tiesība uz svešu lietu (841.p.), uz kuras pamata šī lieta nodrošina kreditoram viņa prasījumu tādā kārtā, ka viņš var no tās dabūt šā prasījuma samaksu.

Šīs tiesību normas izpratnē ķīlas tiesība ļauj ķīlas ņēmējam izmantot ieķīlāto lietu kā parāda saistības nodrošinājumu tādējādi, ka kreditors var dabūt parāda samaksu no pašas ieķīlātās lietas vai arī no tās pārdošanā saņemtās naudas.

Ķīlas tiesība nodibināta līgumā uz brīvprātības principa pamata, šī vienošanās ir par pamatu tam, ka tiesai primāri jāpārliecinās, vai ķīlas devējs ir piešķīris kreditoram tiesības pārdot ieķīlāto lietu.

Pārdodot nekustamo īpašumu izsolē, ķīlas ņēmēja AS „DNB banka" realizē tiesības, par kurām banka, parādnieks un ķīlas devēja, ir labprātīgi vienojušies 2007.gada 15.augusta ķīlas līgumā Nr.6761/7P25-1, par ko lietā strīda nav.

Civilprocesa likuma 432.panta piektā daļa noteic, ja tiesa, izskatot lietu atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā šā likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Izvērtējot lietā nodibinātos faktus kopsakarā ar lietā esošajiem un iztiesāšanas laikā pārbaudītiem pierādījumiem, kurus apelācijas instances tiesa novērtēja, atbilstoši Civilprocesa likuma 97.panta prasībām, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, un pievienojas minētā sprieduma motivācijai, atkārtoti tos pašus apsvērumus nenorādot.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka apelācijas sūdzības arguments par to, ka lietā nav atrodami pierādījumi tam, ka prasītājs laika posmā no izpildu raksta izsniegšanas brīža līdz prasības pret atbildētāju iesniegšanai, būtu veicis jebkādas darbības parāda atgūšanai no kredītņēmēja /pers. D/, jau ticis izvērtēts pārsūdzētajā spriedumā. Pirmās instances tiesa norādījusi, ka neviena materiālā tiesību norma neprasa kreditoram iesniegt šādus pierādījumus tiesai. Civillietu tiesas kolēģija minēto argumentu atzīst par pamatotu un pievienojas tam.

Civillikuma 1289.panta pirmā daļa noteic, ja ar ķīlas tiesību nodrošināts terminēts prasījums, tā stājas gan tūliņ spēkā, bet, kamēr nav pienācis noteiktais termiņš, kreditors nevar meklēt nolīdzinājumu no ieķīlātās lietas. Proti, kamēr nav pienācis maksājuma termiņš, ķīlas ņēmējs nevar prasīt ķīlas

pārdošanu.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka ar tiesas spriedumu nodibināta saistību izpildes iestāšanās. Tādējādi, apmierinot prasību par parāda piedziņu, prasītājai radās tiesība pārdot ķīlas priekšmetu.

Nav pamatota apelācijas sūdzības atsauce uz Civillikuma 1280.pantu arguments par to, ka mainoties aizņēmēja tiesiskajam stāvoklim, prasītājai bija pienākums nodefinēt savu prasījumu jaunatklātajos apstākļos. Neveicot konkrētas darbības maksātnespējas /pers. D/ procesā, prasītājai nav tiesību prasīt ķīlas realizāciju bez paša prasījuma.

Ar prasītājas rakstveida paskaidrojumiem pievienoto kreditora prasījumu apstiprinās, ka banka /pers. D/ maksātnespējas procesā, kas pasludināts 2015.gada 14.septembrī, pieteikusi nenodrošinātā kreditora prasījumu par kopējo summu 55379,86 EUR. Par pamatotu tiek atzīts prasītājas arguments, ka galvenā parādnieka maksātnespējas procesa izbeigšana un atbrīvošana no saistībām, nav pamats ķīlas līguma izbeigšanai, jo tas ir pretēji ķīlas līguma jēgai. Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka konkrētajā gadījumā atbildētāja, /pers. D/ saistību izpildes nodrošināšanai ar banku, ir noslēgusi ķīlas līgumu, kas prasītājai dod tiesības uz ķīlas priekšmeta realizāciju saistību neizpildes gadījumā (Ķīlas līguma 1. un 5.punkts).

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasītāja ir pierādījusi savu prasījumu pamatotību, līdz ar to prasītajai nosakāmas tiesības saņemt apmierinājumu no ieķīlātā nekustamā īpašuma pārdošanas.

Galvenā parādnieka /pers. D/ maksātnespēja nav šķērslis atbildētājai kā ķīlas devējai atprasīt no /pers. D/ realizētās ķīlas vērtību.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 41.panta pirmajai daļai, kas noteic, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus, no atbildētāja par labu prasītajai piedzenami tiesvedības izdevumi – valsts nodeva par prasības pieteikuma iesniegšanu 71,14 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 4,70 EUR, kopā 75,84 EUR.

Tāpat, atbilstoši Civilprocesa likuma 42.pantam, no atbildētājas valsts ienākumos piedzenami iepriekš nesamaksātie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 14,17 EUR apmērā, kas tiesai radušies pirmās instances tiesā un izskatot lietu apelācijas instancē.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa ir pareizi izvērtējusi lietas faktiskos apstākļus un taisījusi pamatotu un likumīgu spriedumu prasību apmierinot.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1]pantu, atbildētājai nosakāms sprieduma labprātīgas izpildes termiņš - desmit dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz minēto un vadoties no Civilprocesa likuma 204.[1], 432., 433., 434.panta, Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda:

apmierināt AS „DNB banka" prasību pret /pers. C/ par ķīlas tiesību realizācijas atzīšanu.

Atzīt AS „DNB banka", reģistrācijas Nr.40003024725, prasību par tiesību atzīšanu realizēt hipotēku, kas nostiprināta uz /pers. C/, personas kods /personas kods/, piederošo nekustamo īpašumu – dzīvokļa īpašumu Nr.30, kas atrodas /adrese/, kadastra Nr./numurs B/, un reģistrēts Tukuma rajona tiesas Zemesgrāmatu nodaļas Tukuma pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs C/, kas ieķīlāts /pers. D/, personas kods /personas kods/, saistību nodrošināšanai pēc 2007.gada 15.augustā kredīta līguma Nr.6761/7P25, kas noslēgts starp AS „ DNB banka" un /pers. D/.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, par labu AS „DNB banka", reģistrācijas Nr.40003024725, valsts nodevu 71,14 EUR (septiņdesmit viens *euro* un 14/100) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,70 EUR (četri *euro* 70/100), kopā 75,84 EUR (septiņdesmit pieci *euro* un 84/100).

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 14,17 EUR (četrpadsmit *euro* un 17/100).

Noteikt /pers. C/termiņu 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas sprieduma labprātīgai izpildei.

Noteikt, ka dokuments, kas apliecina ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksu valsts labā, jāiesniedz Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas kancelejā.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamentā 30 (trīsdesmit) dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas, kasācijas sūdzību iesniedzot Rīgas apgabaltiesā.

Pilns sprieduma teksts sagatavots 2016.gada 23.maijā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese	(personiskais paraksts)	L.Gavare
Tiesneses	(personiskais paraksts)	M.Ābele
	(personiskais paraksts)	I.Strelča